

satte skrifter om begrebslogikken og de senere om syllogismen) og den mellem logica antiqua og logica moderna (Aristoteles' logik og den middelalderlige udvikling af denne). Resultatet af denne konfusion bliver, at Petrus Hispanus' Summulae skulle være grundbog for læren om syllogismer og intet andet!

Den alvorligste anke, der kan rettes mod bogen, er imidlertid, at den mangler enhver form for index. Ikke mindst en litteraturliste savner man. Henvisningerne gives nemlig i formen »Grundmann S. 257«; så kan man selv lede hele bogen igennem for at finde titlen.

JAN PINBORG

NYERE TID

JOHN PARKER: *Books to build an Empire. A Bibliographical History of English Overseas Interests to 1620.* Amsterdam, N. Israel, 1965. viii + 290 s. 1 kort. 30 fl.

Hensigten med det foreliggende arbejde er dels en fuldstændig katalogisering, dels en analyse af de trykte bøger, der mellem 1481 og 1620 offentliggjordes i England, og som på den ene eller anden måde havde relation til grundlæggelsen af det engelske imperium. Det første af de to punkter er lykkedes tilfredsstillende. Inden for de givne rammer synes den udarbejdede bibliografi, der fylder 22 sider og omfatter 267 numre, at være fuldstændig.

Det andet punkt, analysen af værkerne, der udgør bogens hoveddel, er derimod mindre tilfredsstillende. Forf. har på én gang behandlet sine forlæg for mekanisk og for løst. De summariske redegørelser for de enkelte værkers baggrund og karakter virker arbitrære med hensyn til stofvalg. Læseren må ustandselig spørge sig selv, hvorfor denne eller hin oplysning er medtaget som relevant, mens andre er udeladt. Uheldig virker også den nærmest slødede måde, hvorpå forf. bruger begreberne »empire«, »imperialism« og »imperialistic«. Det er tvivlsomt om begreberne er anvendelige på engelsk historie i denne periode; hvis forf. ønsker at bruge dem, skylder han os i al fald en definition. Punktet er vigtigt, for det knytter sig til forf.s hovedtese, nemlig konstateringen af at den engelske nation ved periodens slutning »had not yet become accustomed to its position as the mother of an empire« (ss. 229-230). Hvis vi i stedet for det dyre ord »empire« siger 3-5 skibe til Asien om året og et par sølle bopladser i Amerika, forsvinder problemstillingen – det var af meget gode grunde, at det endnu i 1620 kun var ganske få personer i England, der interesserede sig for overøisk ekspansion. Tilmed er forf. nødt til at foretage en vel kraftig nedvurdering af den udmærkede kompilator Purchas for at få tesen til at passe.

Bogens interesse havde utvivlsomt været større, hvis forf. havde knyttet sin problemstilling ikke til det mishandlede ord »empire«, men til de nyere undersøgelser af Elizabethtidens idéhistorie, som bogen slutter sig til netop ved sin påvisning af »det middelalderliges« overlevelseskraft. Som den foreligger, vil det kun være bibliografien, man vender tilbage til.

NIELS STEENSGAARD